

УДК 657

Ручинський О.С.,

Клименко С.О., к.е.н.

Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено організацію обліково–аналітичного забезпечення доходів підприємства та аналіз його платоспроможності. Рекомендовано застосування платіжного балансу (календаря).

Ключові слова: доходи підприємства, платоспроможність, організація обліку доходів.

Ruchinskiy O., Klymenko S.

ORGANIZATION INCOME AND ANALYSIS OF COMPANY SOLVENCY

The article investigates the organization of income accounting and solvent enterprise analysis. The payment balance will be use for the planning.

Key words: enterprise incomes, solvent , organization of income accounting.

Ручинский А.С., Клименко С.А.

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ДОХОДОВ И АНАЛИЗ ПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье исследовано организацию учетно–аналитического обеспечения доходов предприятия и анализ его платежеспособности. Рекомендовано применение платежного баланса (календаря).

Ключевые слова: доходы предприятия, платежеспособность, организация учета доходов.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Вивчаючи динаміку доходів підприємства, можна зазначити негативну тенденцію зменшення доходів. Падіння торгового обороту на 49,4% у 2012 році у порівнянні з 2011 роком на досліджуваному підприємстві, говорить про те, що воно послабило свої позиції на ринку зернової торгівлі. Це пояснюється зменшенням пропозицій від фермерських господарств на

співпрацю з посередницькими підприємствами щодо реалізації зерна. Адже введення в дію з 1 січня 2011 року Податкового кодексу України показало, що закупівельним організаціям-експортерам та підприємствам-виробникам вигідніше напряму співпрацювати с виробниками сільськогосподарської продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна кількість провідних сучасних вчених, зокрема Бутинець Ф.Ф., Дерій В.А., Пушкар М.С., Сук Л.К, Сук П.Л. та інші досліджували проблему, але динамічний розвиток економіки потребує активізації досліджень.

Цілі статті. Мета статті – в умовах посткризового розвитку економіки України дослідити стан управління доходами та платоспроможністю підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Поквартальна динаміка доходів досліджуваного підприємства чітко вказує на те, що в розрахунках проявляється певна специфіка діяльності ТОВ «АПК «АРИАНА-М». Протягом двох років спостерігається тенденція росту доходів з першого по третій квартали, в четвертому зменшення обсягу реалізації. Значний приріст доходів стався у 3-му кварталі 2011 і 2012 років у порівнянні з 2-м кварталом, а саме, відповідно 49,6% і 673,7%. Протягом звітних періодів обсяг доходу по підприємству збільшився у 2011 році на 1118,1 тис. грн, у 2012 році на 7944,1 тис. грн. Дохід 2-го кварталу збільшився відповідно на 16,2% і 34,1% у порівнянні з першим кварталом, значний приріст доходів стався у 3 кварталі 2011 і 2012 років у порівнянні з 2 кварталом, а саме відповідно 49,6% і 673,7%., в 4 кварталі зменшення склало 35,0% у 2011 році і 14,1% у 2012 році. Наші дослідження показали, що обсяг доходу розподілявся протягом кварталів років нерівномірно. Для оцінки ступеня рівномірності отримання доходу по кварталах 2011 – 2012 років були проведені подальші дослідження.

Розподіл річного доходу протягом кварталів 2011–2012 років здійснювався на підприємстві нерівномірно і найбільша питома вага припадає на 3 квартал розглянутих років (2011 – 34,6%, 2012 – 48%), найменша питома вага обсягу доходів складає у 1 кварталі досліджуваних періодів: відповідно 19,8% і 4,6%.

Необхідно зробити аналіз рівномірності отримання доходів по ТОВ «АПК «АРИАНА-М» за 2011– 2012 роки за допомогою показників варіації [6]:

2011 рік:

$$\sigma = \sqrt{\frac{(\overline{9,8-25}) + (\overline{3,1-25}) + (\overline{4,6-25}) + (\overline{2,5-25})}{4}} = \sqrt{\frac{(\overline{5,2}) + (\overline{1,9}) + 9,6^2 + (\overline{2,5})}{4}} =$$

$$= \sqrt{32,26} = 5,68$$

$$V = \frac{5,68 \cdot 100\%}{25} = 22,72\%$$

$$Kp = 100\% - 22,72\% = 77,28$$

2012 рік:

$$\sigma = \sqrt{\frac{(\overline{4,6-25}) + (\overline{6,2-25}) + (\overline{8,0-25}) + (\overline{1,2-25})}{4}} = \sqrt{\frac{(\overline{20,4}) + (\overline{18,8}) + 23,0^2 + 16,2^2}{4}} =$$

$$= \sqrt{390,26} = 19,75$$

$$V = \frac{19,75 \cdot 100\%}{25} = 79\%$$

$$Kp = 100\% - 79\% = 21,0$$

Розрахунки допомогли виявити рівномірність отримання доходів від продукції ТОВ «АПК «АРИАНА-М». За 2011 р. коефіцієнт рівномірності складає 77,3, за 2012 рік – 21,0.

Проаналізуємо також склад доходу підприємства. Складовими доходу від операційної діяльності є продаж товарів та надання послуг. Питома вага доходів від реалізації товарів у першому, третьому і четвертому кварталах 2011–2012 років складала 100%. Тільки у другому кварталі 2012 року підприємство займалось реалізацією послуг, що складає 29,7 тис. грн. і у загальному обсязі займає 2,2%. Це показує, що підприємство постійно займається основним видом своєї діяльності, а саме: оптовою торгівлею сільсько-господарською продукцією.

На підставі проведеного аналізу можна зазначити, що основний операційний дохід ТОВ «АПК «АРИАНА-М» складають доходи від реалізації товарів (99%). Обсяг доходу розподіляється на протязі кварталів року нерівномірно. Найбільша питома вага операційних доходів у загальній структурі припадає на 3-й квартал року. Це пов'язано зі збором нового врожаю сільськогосподарських культур, початком нового маркетингового року для підприємств-покупців (з 1 липня), підписанням договорів з постачальниками. Динаміка доходів підприємства показує негативну тенденцію зменшення доходів. Падіння торгового обороту на 49,4% у 2012 році у порівнянні з 2011

роком говорить про те, що підприємство послабило свої позиції на ринку зернової торгівлі.

Визначальною характеристикою фінансового стану підприємства є його платоспроможність. Платоспроможність у вузькому розумінні означає можливість суб'єкта господарювання погасити наявними у нього грошима поточні зобов'язання негайно за першою вимогою кредитора. Отже, йдеться про постійну наявність у підприємства грошових коштів. Для оцінки платоспроможності на ТОВ «АПК «АРИАНА-М» складається платіжний баланс (календар) (табл. 1). Складання платіжного балансу – це перший етап аналізу платоспроможності підприємства [6]. Він може бути складений на будь-яку дату.

Таблиця 1

Актив			Пасив		
Наявні кошти для покриття заборгованості	2011 р.	2012 р.	Негайні та інші платежі	2011 р.	2012 р.
1. Грошові кошти на поточному рахунку, у касі та інших рахунках	384,6	—	1. Заборгованість за позичкою	1066,6	599,3
2. Розрахунки з дебіторами	604,8	121,4	2. Кредиторська заборг.	125,0	2234,9
Усього	989,4	121,4	Усього	1191,6	2834,2
Сальдо	202,2	2712,8			
Баланс	1191,6	2834,2	Баланс	1191,6	2834,2

За даними таблиці 1 бачимо, що сальдо знаходиться в активі платіжного балансу. З цього можна зробити висновок, що товариство неплатоспроможне. Відомо, що оцінка рівня платоспроможності дається за даними балансу на основі характеристики ліквідності оборотних коштів, тобто з урахуванням часу, необхідного для перетворення їх у готівку. Отже, є три рівні платоспроможності підприємства, оцінку яких проводять за допомогою трьох коефіцієнтів: грошової, розрахункової та ліквідної платоспроможності. Аналіз платоспроможності показав, що станом на кінець 2012 року ТОВ «АПК «АРИАНА-М» повністю не платоспроможне. Товариство свою діяльність здійснює за рахунок кредитних коштів і придбання товарів і послуг у борг. Ліквідних активів для погашення боргових зобов'язань недостатньо, фінансовий стан товариства можна констатувати як кризовий.

Дефіцит власного оборотного капіталу призвів до збільшення

змінної і зменшення постійної частини поточних активів, що свідчить про посилення фінансової залежності підприємства і нестійкості його положення.

Висновки. В результаті аналізу платоспроможності виявлено, що кошти підприємства створені в основному за рахунок короткострокових зобов'язань, внаслідок чого його фінансове положення визначається не стійким. Тому з капіталом короткострокового використання необхідна постійна оперативна робота, направлена для контролю за своєчасним поверненням його і залученням в оборот іншого капіталу. Відповідно від того, наскільки оптимальне співвідношення власного і позичкового капіталів залежить фінансовий стан підприємства. Розробка правильної фінансової стратегії в цьому питанні допоможе підприємству підвищити ефективність своєї діяльності.

1. Голов С.Ф. МСФЗ у форматі Мінфіну / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. – С. 3 – 8.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Кузіна Р.В. Гармонізація фінансової звітності: міжнародний досвід та українська практика / Р.В. Кузіна // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/12695>.
4. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
5. Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» № 1629/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1629-15
6. Фінансовий аналіз: навчальний посібник/ В.О. Подольська, О. В. Ярош. – К.: УНЛ, 2007. – 488 с.